

УДК 792.9

ДО ПРОБЛЕМИ СТВОРЕННЯ ТЕАТРАЛЬНОГО ГУРТКА ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Авраменко Петро Михайлович

заслужений артист України

Житомирський державний

університет імені І. Франка

м. Житомир, Україна

Анотація. Питання творчості має доволі тривку історію дослідження, але й досі існують різноманітні витлумачення творчості. Предметом вивчення творчості були визначні люди науки та мистецтва. Першорядним методом дослідження був метод вивчення біографій, аналіз записів, епістол, висловлювань. Комунікація – це складний процес встановлення контактів між людьми у гуртовій діяльності й обміну інформацією, що включає єдність взаємодію, перцепцію й оцінку іншої людини.

Та частина порозуміння, що пов'язана з обміном інформацією, називають комунікативною формою спілкування. Поведінка дитини з особливими потребами – це своєрідна комунікація. Комунікація такої дитини повинна відображати такий процес, де співрозмовники є побіжно адресантами та одержувачами інформувань.

У процесі спільної діяльності, особливо в театральній, діти з особливими потребами вступають у новий етап обміну пізнавальною, оцінною інформацією (думками, почуттями, враженнями). Це дає їм змогу узгоджено діяти, реалізовувати, контролювати, коригувати свою поведінку, задовольняти особистісну потребу одне в одному.

Специфічною особливістю спілкування є розкриття суб'єктивного світу однієї дитини для іншої. Така діяльність має надзвичайно важливе значення для дитини з особливими потребами.

Ключові слова: діти з особливими потребами, театральна діяльність, театральний гурток, суб'єктивний світ дитини, обмін інформацією.

Дитина з особливими потребами – це дитина, яка з народження має специфічні медичні, психологічні, освітні, комунікативні, побутові, соціальні потреби (спеціальне обладнання, пристрої, програми навчання, психологічна підтримка тощо). Це пов'язано зі витривалим розладням здоров'я, різняться від попитів більшості її ровесників і зобов'язані враховуватись при взаємодії з такою дитиною.

Спілкування визначає, найперше, психічне життя дитини. Виняткову увагу потрібно концентрувати на комунікативних засобах, вони забезпечують дійове спілкування.

У контакті дорослий приймає і прихилиє пізнавальне починання дітей, протегує емоційному залученню до дослідження оточуючого світу.

Кожний, хто входить в комунікацію з дитиною з особливими потребами повинен мати відповідні знання і вміння, такт; знати, як потрібно поводити себе з нею, дорослий зобов'язаний осягати наявність відхилень в психічному і фізичному розвитку дитини, бути уважним і комунікабельним, терплячим, відкритим, поважати дитину як особистість, не дивлячись на наявність відхилення.

Спілкування з дорослими є одним із головних чинників психічного розвитку чоловічка, позаяк забезпечує залучення його до суспільно-історичної практики людства. Саме театр, як колективне і синтетичне мистецтво, яке сполучає слово, дію, образотворче мистецтво, музику, хореографію, дає можливість розкрити приховані можливості дитини з особливими потребами. І саме театральний гурток – це потенція для неї виразити себе, об'єднати навколо себе товаришів, жити спільними інтересами у довірі і свободі вияву своїх дій і власної крапки зору. Заняття в театральному гуртку протегують розвою пам'яті, фантазії, учать бути зібраними, розмірковувати, вільно орієнтуватися в просторі і певній ситуації, дещо керувати власним психічним станом, разом із дорослими вирішувати проблеми, розуміти прекрасне. Це допомагає дитині з особливими потребами збагнути, що театр – це велика творча праця, вона вимагає заповзятливості, бажання безперервно поглиблювати свої знання і поліпшувати вміння.

Важливо з самого початку дохідливо пояснити дитині думку, що повноцінне сценічне мистецтво – це мистецтво художнього гурту і визначити роль його в створенні вистави. «Сценічна індивідуальність – це духовна

індивідуальність, перш за все. Це кут зору художника на творчість, це та художня призма, через яку він, дивиться на світ людей і творчість» (1, с. 53).

Тобто, кожна дитина - творча індивідуальність, і полягає ця індивідуальність в самій особистості. Вона складається із даних вихованця – його зовнішності, голосу, емоційності, відповідності зовнішніх і внутрішніх даних. Упродовж занять дитина засвоює певний цикл вправ (посильних для неї), мета - підготовка внутрішньої психічної установки вихованця для майбутньої роботи на сцені, виховання елементарних театральних навичок і здібностей.

При роботі велике значення приділяється сценічній увазі – основі внутрішньої техніки актора, це серйозний елемент творчого стану, легке, швидке і вільне перемикання своєї активної зосередженості з одного об'єкту уваги на другий. Такі вправи – безцінний матеріал для педагогічного аналізу людської сутності дитини з особливими потребами. Аналізуючи виконання вправ, керівник гуртка робить висновки про позначки характеру дітей.

Театральна діяльність також дозволяє утворювати досвід соціальних вдач поведінки дитини з особливими потребами завдяки тому, що будь-який матеріал для театральних постановок (маленькі твори художньої літератури) завжди має чуттєву спрямованість (дружба, доброта, чесність, порядність тощо) і саме під час підготовки вистави (сценки), розгляду ролей та мізансцен є потреба висловлення своєї особистої точки зору, ставлення до добра і зла, оцінки поведінки героїв.

Театральний тренінг розвиває у дітей з особливими потребами ті соціально-психологічні вдачі, які доконечні в сучасному світі, а саме хист і бажання брати на себе відповідальність, брати участь в розгляді і прийнятті групових рішень, вміти адекватно сприймати себе і оточуючих, толерантність, прийняття і розуміння відмінностей між здоровими і хворими людьми, повагу чужих поглядів.

Висновки. Таким чином театральна діяльність дітей з особливими потребами – це інтегрована форма освіти, яка є динамічною і варіативною формою організації учбово-виховного процесу, направленою на навчання, виховання, розвиток, вона потребує не встановленого нормативу часу і вільного вибору місця проведення та володіє властивостями цілеспрямованої навчальної діяльності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Станиславский. К.С. Собрание сочинений.//К. С. Станиславский. - Т.5. – М.: Искусство. - 1958. – 422 с.